

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Noțiuni introductive transparență și anticorupție

Radu Nicolae, Manager Program Integritate Publică

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
Axa prioritară: 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
Domeniul major de intervenție: 1.2. Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: *ȘCOALA PRACTICĂ: Inovare în învățământul superior și succes pe piața muncii*

Cod Contract: POSDRU/156/1.2/G/132920

Proiect implementat de *Universitatea Româno-Americană* în parteneriat cu *Centrul de Resurse Juridice*

Teme

1. Accesul la informațiile de interes public;
2. Transparența decizională;
3. Politicile publice;
4. Conflictele de interese;
5. Infracțiunile de corupție.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Accesul la informațiile de interes public

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
Axa prioritară: 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
Domeniul major de intervenție: 1.2. Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: *ȘCOALA PRACTICĂ: Inovare în învățământul superior și succes pe piața muncii*

Cod Contract: POSDRU/156/1.2/G/132920

Proiect implementat de *Universitatea Româno-Americană* în parteneriat cu *Centrul de Resurse Juridice*

Accesul la informații - valori și principii

1. De ce am început cu dreptul la informație? Ce este dreptul la informații? Ce rost are?

Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.

1. Acces la informații, libertate individuală, consolidare democratică și bună guvernare
2. Informațiile de interes public (aria de cuprindere)

Importanța dreptului la informație

1. Protecție a cetățenilor în fața puterilor statului (garanție împotriva tiraniei).
Informația înseamnă putere.

Pentru ca o societate să fie liberă puterea statului trebuie limitată și controlată.

“Puterea tinde să corupă... O cărmuire este legitimă numai dacă este limitată în chip real.” Lord Acton

“Un guvern democratic fără informații publice sau alte mijloace de a le obține nu este decât un Preambul al unei Farse sau al unei Tragedii sau poate a amândurora. Cunoașterea va stăpâni întotdeauna ignoranța și oamenii ce doresc să fie proprii lor conducători trebuie să ne înarmeze cu puterea pe care o dă cunoașterea.” James Medison.

O guvernare proastă are nevoie de secrete pentru a putea rezista. Secretomania și autoritarismul guvernărilor duc, în mod inevitabil, la proliferarea abuzului, a corupției și ineficienței și, practic de fiecare dată, la falimentul regimurilor de acest tip. (IPP, Guvernare transparentă și participativă, p.11)

2. Dreptul la informație este fundamentul atingerii unor alte principii, precum transparență, răspundere (accountability), participare publică, protecția mediului și a altor libertăți individuale.

Importanța dreptului la informație

3. Dreptul la informație contribuie la consolidarea democratică (și creștere economică: open data)

“Din ce în ce mai mult statele dezvoltate sau în dezvoltare recunosc că accesul liber la informații este fundamental pentru democrație. Fie că vorbim de guvern sau de companiile private care gestionează servicii publice, accesul la datele deținute de aceste organizații înseamnă creșterea răspunderii și permite cetățenilor să participe mai deplin în viața publică. Este un instrument critic în lupta împotriva corupției și oamenii îl pot folosi pentru a-și îmbunătăți propriile vieți în domeniile sănătății, educației, locuinței și a altor servicii publice. Poate și mai important, accesul la informații dezvoltă încrederea cetățenilor în propriul guvern, permițând cetățenilor să înțeleagă deciziile de politică publică și să monitorizeze implementarea acestora.”

Jimmy Carter (Our Nation Needs Fewer Secrets Miami Herald, 4 iulie 2006)

<http://www.commondreams.org/views06/0704-31.htm>

Importanța dreptului la informație

4. Dreptul de a controla ce face guvernul care este finanțat din taxe și impozite și care realizează servicii în folosul cetățenilor

De ce ai nevoie de acest drept? Pentru că:

- plătești taxe și impozite statului;
- ești responsabil și vrei să știi cum este gestionat banul public;
- cei pe care i-ai ales trebuie să își respecte promisiunile;
- funcționarii din instituțiile publice sunt în slujba ta și nu invers;
- pur și simplu este Dreptul tău!

(Manualul transparenței în administrația publică, Agenția de Strategii Guvernamentale, pag. 10)

Dreptul la informație este esențial pentru o bună guvernare

Guvernare = procesul de luare a deciziilor și procesul prin care deciziile sunt implementate (guvernul este unul dintre actorii procesului de guvernare, nu singurul actor).

Dreptul de a semnala încălcări ale legii

Libertatea de exprimare, inclusiv dreptul la informație, include dreptul funcționarilor de a face publice informații privind încălcări ale legii în instituțiile pentru care lucrează.

Legea 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii

Unde se pot semnala încălcări ale legii

Sesizarea privind încălcarea legii sau a normelor deontologice și profesionale, conform art. 4 lit. h), poate fi făcută, alternativ sau cumulativ:

- șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale, potrivit art. 5;
- conducătorului autorității publice, instituției publice sau al unității bugetare din care face parte persoana care a încălcat prevederile legale, potrivit art. 5, sau în care se semnalează practica ilegală, chiar dacă nu se poate identifica exact făptuitorul;
- comisiilor de disciplină sau altor organisme similare din cadrul autorității publice, instituției publice sau al unității prevăzute la art. 2, din care face parte persoana care a încălcat legea, conform art. 5;
- organelor judiciare;
- organelor însărcinate cu constatarea și cercetarea conflictelor de interese și a incompatibilităților;
- comisiilor parlamentare;
- mass-media;
- organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale;
- organizațiilor neguvernamentale.

Informatii de interes public

Legea 544/2001 Art. 2, in sensul prezentei legi:

a) prin autoritate sau instituție publică se înțelege orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, orice regie autonomă, companie națională, precum și orice societate comercială aflată sub autoritatea unei autorități publice centrale ori locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar;

Legea 544/2001 Art. 2, alin. b) prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației;

Accesul la informațiile publice va reprezenta regula iar limitarea accesului, excepția;

Art. 11¹

Orice autoritate contractantă, astfel cum este definită prin lege, are obligația să pună la dispoziția persoanei fizice sau juridice interesate, în condițiile prevăzute la art. 7, contractele de achiziții publice.

Dreptul la informațiile de mediu

Aarhus (Legea nr. 86/2000) ca fiind *orice* informație scrisă, vizuală, audio, electronică, sau sub orice formă materială privind:

- Starea elementelor de mediu (aerul, apa, solul, etc.)
- Factori cum ar fi: substanțele, energia, zgomotul, etc.
- Starea sănătății și siguranței umane, condițiile de viață umană, etc.

Excepții de la accesul liber

ART. 12

- (1) Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, prevăzut la art. 1 și, respectiv, la art. 11¹, următoarele informații:
 - a) informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informațiilor clasificate, potrivit legii;
 - b) informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii;
 - c) informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere dreptului de proprietate intelectuală ori industrială, precum și principiului concurenței loiale, potrivit legii;
 - d) informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii;
 - e) informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvaluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;
 - f) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces;
 - g) informațiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecție a tinerilor.
- (1) Răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informațiilor aparținând categoriilor prevăzute la alin. (1) revine persoanelor și autorităților publice care dețin astfel de informații, precum și instituțiilor publice abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor.

Algoritm procedural-decizional

Excepțiile de la accesul la informații ar trebui să fie aplicate cu precauție pe baza unui algoritm procedural/decizional. Un astfel de algoritm a fost propus de organizația britanică Article XIX. Din cele nouă principii ale accesului la informații, cel de-al patrulea privește definirea clară și limitativă a excepțiilor.

Pasul 1: Informația are legătura cu protecția unui scop legitim specificat în art. 12 din Legea 544/2001 (cum ar fi securitatea națională, dreptul la viața privată etc)?

Pasul 2: Furnizarea respectivei informații ar dauna substanțial acelui scop legitim?

Pasul 3: Cu toate acestea, este în interes public să transparentizez respectiva informație?

Situații în care informații exceptate de la accesul liber trebuie făcute publice

Art. 13

Informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituție publică nu pot fi incluse în categoria informațiilor clasificate și constituie informații de interes public.

Art. 14

(1) Informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice. (tulburările psihice ale unui demnitar)

Legea 182/2002 se referă la alte două situații:

Art.24 (5) Se interzice clasificarea ca secrete de stat a informațiilor, datelor sau documentelor în scopul ascunderii încălcărilor legii, erorilor administrative, limitării accesului la informațiile de interes public, restrângerii ilegale a exercițiului unor drepturi ale vreunei persoane sau lezării altor interese legitime.

Art.24 (6) Nu pot fi clasificate ca secrete de stat informațiile, datele sau documentele referitoare la o cercetare științifică fundamentală care nu are o legătură justificată cu securitatea națională”.

Situații problematice

Neînțelegerea principiilor dreptului la informație determină nefurnizarea unor informații. Mai jos sunt prezentate câteva din motivele pentru care informații publice nu sunt comunicate.

Motivul 1: cererile sunt neclare, formulate într-un limbaj diferit de cel birocratic/legal

Motivul 2: Sunt solicitate copii xerox pentru care instituțiile solicita costuri de copiere

Motivul 3: termen automat de răspuns în 30 de zile indiferent de solicitare;

Motivul 4: dreptul de proprietate intelectuală, date personale

Folosirea noilor tehnologii (e-mail, internet)

Vă rugăm să ne eliberați, conform art.20, alin (4) din Normele Metodologice (HG 123/2002) de aplicare a legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, o confirmare scrisă conținând data și numărul de înregistrare a cererii noastre și să ne trimiteți confirmarea prin email - xxxxxxxxxx sau fax la numărul xxxxxxxx.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Transparența decizională

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
Axa prioritară: 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
Domeniul major de intervenție: 1.2. Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: **ȘCOALA PRACTICĂ: Inovare în învățământul superior și succes pe piața muncii**

Cod Contract: POSDRU/156/1.2/G/132920

Proiect implementat de **Universitatea Româno-Americană** în parteneriat cu **Centrul de Resurse Juridice**

Participarea la luarea deciziilor

Implicarea cetățenilor în problemele publice într-o societate democratică nu se reduce doar la dreptul de a vota.

Cetățenia democratică presupune obținerea de informații despre problemele care te afectează și colaborarea cu ceilalți pentru a influența modul în care societatea va rezolva acele probleme. (Portelli & Solomon, 2001, p. 12).

„crearea capitalului social [rețele orizontale de cooperare între cetățeni, ale angajamentului civic] este singura cale spre a face ca democrația să funcționeze”. (Putnam, Cum funcționează democrația, pag.208)

Transparența decizională

Legea 52/2003 este complement firesc al legii accesului la informațiile de interes public. Legea creează cadrul necesar pentru:

1. Participarea cetățenilor la procesul de elaborare a reglementarilor;
2. Participarea cetățenilor la procesul de luare a deciziilor.
3. Participarea cetățenilor la discutarea problemelor de interes public.

Legea transparenței nu conferă cetățenilor dreptul de a lua decizia finală cu privire la reglementările care vor fi adoptate

Scopul Legii nr. 52/2003

Art. 1, alin. (2)

Legea are drept scop:

- a) să sporească gradul de responsabilitate a administrației publice față de cetățean, ca beneficiar al deciziei administrative;
- b) să implice participarea activă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor administrative și în procesul de elaborare a actelor normative;
- c) să sporească gradul de transparență la nivelul întregii administrații publice.

Beneficiile Legii nr. 52/2003

Pentru administrația publică:

- obține în mod gratuit informații suplimentare cu privire la sectoarele de activitate care urmează să fie afectate de reglementările propuse;
- explică necesitatea reglementărilor propuse;
- înlătură problemele de implementare a reglementărilor datorate necunoașterii acestora de către destinatari;
- înlătura problemele de implementare datorate deficiențelor de redactare ale reglementărilor;
- câștigă încrederea opiniei publice.

Pentru beneficiarii reglementărilor:

- iau cunoștință de proiectele de reglementări propuse de administrația publică;
- își exprimă punctele de vedere cu privire la aceste proiecte;
- își adaptează activitatea din timp la cerințele care urmează a fi introduse.

Transparența decizională în administrația publică. Ghid pentru cetățeni și administrație, pag.6, TI România

Standardele Legii nr. 52/2003

- Sunt standarde minimale

Metodele de participare cetateneasca variaza în funcție de nivelul implicarii publicului inactivitatea administrației.

- Informare
- Consultare
- Implicare
- Colaborare
- Delegare

Standardele Legii nr. 52/2003

Legea nu precizează modul în care va fi organizată dezbaterea. Pentru a obține maximum de eficiență, întâlnirea trebuie structurată în așa fel încât să asigure participarea tuturor celor interesați, iar aceștia să își expună punctul de vedere în legătura cu actul normativ ce face subiectul dezbaterii, fără a se abate de la acesta și fără a se implica în discuții deviate de la subiect.

Pentru a atinge acest deziderat, există două modalitățile de organizare a unei astfel de dezbateri:

- dezbateri cu agenda precizată și facilitator al discuțiilor;
- audiere publică.

Cum folosim Legea?

- Art. 7 - Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ va fi adus la cunoștința publicului, în condițiile alin. (1), cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de supunerea spre avizare de către autoritățile publice. Anunțul va cuprinde: data afișării, o notă de fundamentare, o expunere de motive, un referat de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, un studiu de impact și/sau de fezabilitate, după caz, textul complet al proiectului actului respectiv, precum și termenul-limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ.

Cum folosim Legea?

Art. 7

(5) Propunerile, sugestiile sau opiniile cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice se vor consemna într-un registru, menționându-se data primirii, persoana și datele de contact de la care s-a primit propunerea, opinia sau recomandarea.

(6) Persoanele sau organizațiile interesate care transmit în scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice vor specifica articolul sau articolele din proiectul de act normativ la care se referă, menționând data trimiterii și datele de contact ale expeditorului.

(8) Proiectul de act normativ se transmite spre analiză și avizare autorităților publice interesate numai după definitivare, pe baza observațiilor și propunerilor formulate potrivit alin. (4).

(9) Autoritatea publică în cauză este obligată să decidă organizarea unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică.

Cum folosim Legea?

Art. 12

(3) Autoritățile administrației publice prevăzute la art. 4 sunt obligate să justifice în scris nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris de cetățeni și asociațiile legal constituite ale acestora.

Dispozițiile prezentei legi se aplică și documentelor de politici publice elaborate de autoritățile administrației publice centrale.

Documente de politici publice - instrumentele de decizie prin intermediul cărora sunt identificate posibilele soluții pentru rezolvarea problemelor de politici publice, astfel cum acestea sunt definite și structurate în Hotărârea Guvernului nr. 870/2006 privind aprobarea Strategiei pentru îmbunătățirea sistemului de elaborare, coordonare și planificare a politicilor publice la nivelul administrației publice centrale și în Hotărârea Guvernului nr. 775/2005 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central, cu modificările ulterioare;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Politicile publice

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
Axa prioritară: 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
Domeniul major de intervenție: 1.2. Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: *ȘCOALA PRACTICĂ: Inovare în învățământul superior și succes pe piața muncii*

Cod Contract: POSDRU/156/1.2/G/132920

Proiect implementat de *Universitatea Româno-Americană* în parteneriat cu *Centrul de Resurse Juridice*

Politicile publice

Concept de origine americană (Lasswell 1951) sub administrația Reagan, preluat de Marea Britanie în timpul administrației Thatcher – Nou Management Public.

- Mai multe tipuri de definiții:
- Politicile publice ca rezultate ale acțiunii Guvernului;
- Politicile publice ca proces (sistem de luare a deciziilor);
- Politicile publice ca programe;
- Distincția politici publice – politică (policy vs. politics)

Politicile publice

- HG nr. 775/2005 (Art. 4) stabilește că Politicile Publice reprezintă “Totalitatea activităților desfășurate de administrația publică centrală de specialitate în scopul soluționării problemelor de politici publice identificate. O anumită soluție poate fi implementată prin intermediul unuia sau mai multor acte normative”.
- Politicile Publice pot fi definite ca:
- rezultate ale acțiunii Guvernului;
- proces (sistem de luare a deciziilor);
- programe etc.

Politicile publice

Modelul procesual al elaborării politicilor publice cuprinde 6 etape:

1. Identificarea problemei - un grup, o persoană sau o situație aduc în vizor o problemă care trebuie soluționată prin intervenția publică
2. Includere pe agenda politică/instituțională - În această etapă, problema identificată este luată în considerare de decidenți! Nu toate problemele identificate intră pe agenda politică/instituțională .
3. Formularea cadrului de politică publică - pentru rezolvarea problemei trebuie dezvoltat un program care să ducă la soluționarea acesteia
4. Adoptarea unei politici publice - reprezintă totalitatea eforturilor depuse pentru ca un program să fie adoptat ca program guvernamental.
5. Implementarea unei politici publice - este un stadiu critic de realizare a unei politici publice.
6. Evaluarea politicii publice - scopul său este acela de a arăta eficiența unei politici publice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Conflictele de interese

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
Axa prioritară: 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
Domeniul major de intervenție: 1.2. Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: *ȘCOALA PRACTICĂ: Inovare în învățământul superior și succes pe piața muncii*

Cod Contract: POSDRU/156/1.2/G/132920

Proiect implementat de *Universitatea Româno-Americană* în parteneriat cu *Centrul de Resurse Juridice*

Conflictele de interese

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și combaterea corupției

Concurența între interesul public și interesul privat

Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice sunt:

- Imparțialitatea
- Integritatea
- Transparența deciziei
- Supremația interesului public.

Conflictele de interese

- Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției
- Art. 70 - Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.
- Art. 71 - Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice sunt: imparțialitatea, integritatea, transparența deciziei și supremația interesului public.

Conflictele de interese

- Art. 79 - (1) Funcționarul public este în conflict de interese dacă se află în una dintre următoarele situații:
 - a) este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;
 - b) participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
 - c) interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

Conflictele de interese

- Art. 79 - (2) În cazul existenței unui conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință.
- (3) În cazurile prevăzute la alin. (1), conducătorul autorității sau instituției publice, la propunerea șefului ierarhic căruia îi este subordonat direct funcționarul public în cauză, va desemna un alt funcționar public, care are aceeași pregătire și nivel de experiență.
- (4) Încălcarea dispozițiilor alin. (2) poate atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală, potrivit legii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Infracțiuni de corupție

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
Axa prioritară: 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
Domeniul major de intervenție: 1.2. Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: **ȘCOALA PRACTICĂ: Inovare în învățământul superior și succes pe piața muncii**

Cod Contract: POSDRU/156/1.2/G/132920

Proiect implementat de **Universitatea Româno-Americană** în parteneriat cu **Centrul de Resurse Juridice**

Formula corupției

$$C_{orupția} = M_{onopol} + \text{puteri} D_{iscreționare} - r A_{spundere}$$

Monopolul = competență exclusivă a îndeplinirii unei atribuții sau gestionarea unor servicii publice;

Puteri discreționare = gradul de libertate în exercitarea puterii și luarea deciziilor, strictețea criteriilor de luare a deciziilor, marja de manevră în interpretarea legislației;

Răspundere = mecanisme de control intern, extern și de tragere la răspundere, transparență, justificarea publică a deciziilor;

Interpretarea formulei: Corupția tinde să apară în organizațiile care au competențe exclusive într-un anumit domeniu (monopol), trebuie să aplice criterii generale în luarea deciziilor, au libertate mare de apreciere de la caz la caz (puteri discreționare) și au puține mecanisme de control intern, controlul extern este ineficace și rar, iar transparență este scăzută.

Pentru prevenire corupției într-un asemenea tip de organizație trebuie întăriți unul sau mai mulți piloni: reducerea monopolurilor, instituirea de criterii stricte pentru decizii, îmbunătățirea controlului intern și extern, creșterea transparenței.

Infracțiuni de corupție

Legea 78/2000

Noul Cod penal

Art. 289 Luarea de mită

Art. 290 - Darea de mită

Art. 291 - Traficul de influență

Art. 292 - Cumpărarea de influență

Art. 293 - Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia

Art. 294 - Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia

Art. 301 - Conflictul de interese

Art. 308 - Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 289 Luarea de mită

(1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 175 - Funcționar public

(1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

- a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 290 - Darea de mită

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau **date după denunțul** prevăzut în alin. (3).

(5) Banii, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 291 - Traficul de influență

(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 292 - Cumpărarea de influență

- (1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- (2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.
- (3) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).
- (4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 293 - Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia

Dispozițiile art. 289 și art. 290 se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 294 - Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia

Prevederile prezentului capitol se aplică în privința următoarelor persoane, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel:

- a) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte;
- b) membrilor adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte;
- c) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare, în cadrul Uniunii Europene;
- d) persoanelor care exercită funcții juridice în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și funcționarilor de la grefele acestor instanțe;
- e) funcționarilor unui stat străin;
- f) membrilor adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin;
- g) juraților din cadrul unor instanțe străine.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 301 - Conflictul de interese

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.

Fapte de corupție (noul cod penal)

Art. 308 - Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

(1) Dispozițiile art. 289 - 292, 295, 297 - 301 și 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.

(2) În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Art. 12

Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

- a) efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;
- b) folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Art. 13

Fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Art. 13.2

În cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

Art. 18.1

(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

Art. 18.2

(1) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se sancționează cu pedeapsa prevăzută la alin. (1).

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

Art. 18.3

(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

Art. 18.4

Tentativa infracțiunilor prevăzute la art. 181-183 se pedepsește.

Art. 18.5

Încălcarea din culpă de către directorul, administratorul sau persoana cu atribuții de decizie ori de control în cadrul unui operator economic a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau îndeplinirea ei defectuoasă, dacă fapta a avut ca rezultat săvârșirea de către o persoană care se află în subordinea sa și care a acționat în numele acelui operator economic a uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 181-183 sau săvârșirea unei infracțiuni de corupție ori de spălare a banilor în legătură cu fondurile Uniunii Europene, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Dispoziții speciale privind descoperirea și urmărirea infracțiunilor

Art. 23

(1) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit prezentei legi.

(2) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate, în cursul efectuării actului de control, să procedeze la asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictive și a oricăror mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Dispoziții speciale privind descoperirea și urmărirea infracțiunilor

Art. 24

Persoanele prevăzute la art. 1 lit. e), care cunosc operațiuni ce antrenează circulația de capitaluri sau alte activități, prevăzute la art. 1, privind sume de bani, bunuri sau alte valori ce se presupune că provin din infracțiuni de corupție sau asimilate acestora ori din infracțiuni ce au legătură cu acestea, au obligația să sesizeze organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunii ori organele de control, abilitate de lege.

Art. 25

(1) Îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor prevăzute la art. 23 și 24 nu constituie o încălcare a secretului profesional sau bancar și nu atrage răspunderea penală, civilă sau disciplinară.

(2) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) se aplică chiar dacă cercetarea sau judecarea faptelor semnalate a condus la neînceperea sau încetarea urmăririi penale ori la achitare.

Fapte de corupție (Legea 78/2000)

Dispoziții speciale privind descoperirea și urmărirea infracțiunilor

Art. 26

Secretul bancar și cel profesional, cu excepția secretului profesional al avocatului exercitat în condițiile legii, nu sunt opozabile procurorului, după începerea urmăririi penale, și nici instanței de judecată.